

Comentaris davant les pintures religioses d'Antoni Vila Arrufat

per Joan David

Fou l'any 1930 que amb motiu d'unes reformes fetes a la farmàcia del que això escriu, Joan Garriga i Manich, l'Antoni Vila Arrufat hi executà unes pintures sobre tela representant els Sants patrons de la classe mèdico-farmacèutica, Cosme i Damià. Es tracta de dos plafons d'uns dos metres d'alçada, realitzats amb una tècnica pictòrica més aviat eixuta, en què les figures, d'un ajustat concepte realista, ofereixen uns ritmes i una claredat de dicció que són com el reum d'un equilibri a l'ensem respectuós i de madurada concepció.

Es tracta de dues figuracions que jo admiro per la vigorositat amb què les veig resoltes i dignes de ser cosa perdurable; d'elles es desprèn la suficient capacitat de penetració, d'una tal forma que, en contemplar-les, en tot moment em fan reviure fets i moments d'una convivència amb el pintor dintre d'una íntima amistat. Temps, aquells, en els quals havien nascut unes relacions concretes dins el món de l'Art.

Vila-Arrufat havia iniciat les pintures murals de caire religiós, exemplaritzades l'any 1925 en el primer altar dedicat a Sant Roc i Sant Sebastià, de la parròquia de Sant Feliu de Sabadell, i amb l'oli sobre fusta de l'altar dedicat a la Mare de Déu de Montserrat a l'església de la Puríssima Concepció, també a Sabadell; obres que, malauradament sofriren la crema en la dissortada guerra civil. D'ambdues obres vaig ésser present tant en els moments de la seva concepció com en la seva execució; moments per a mi transcendents, certament, en els quals vaig sentir admiració i respecte i, fins i tot una noble enveja. De sempre, en contemplar les imatges d'aquests sants, revisc, com si fos avui, la presència d'aquell inici de muralisme que al llarg dels dies havia de consagrar Vila-Arrufat en l'ordre envejable dels pintors religiosos de casa nostra.

L'essència d'aquesta obra, conjunta-ment amb les dues abans esmentades, assenyalaren un camí que s'aparellava amb l'amistat íntima de l'artista amb l'escultor Enric Monjo: entre ambdós artistes s'inicià una estreta col·laboració. La figura escultòrica de Sant Sebastià en bronze completava l'obra projectada per Vila-Arrufat.

En tot el conjunt de l'obra muralista del nostre pintor, es respira l'esforç

"Mural" (1935), Vilafranca. Parròquia del Sant Esperit.

aplicat en el noble treball d'aconseguir que les imatges, així com el conjunt complementari de l'obra, siguin prou representatives i acreditin l'emoció indispensable.

Són en quantitat els estudis i les crítiques que s'han -i hem- dispensat, al llarg del temps a cada una de les obres realitzades per Vila-Arrufat i per plomes molt més autoritzades que la meua; en aquest cas d'avui, però, crec més oportú fer uns comentaris que s'atenguin a uns conceptes d'impressió general i que afecten al conjunt d'aquest fons que ha informat la totalitat de les bases que, substancialment, han donat vida a aquesta parcel·la de la pintura re-

ligiosa del nostre artista.

Chesterton ha perfilat un concepte que crec oportú de reproduir: "Tots els homes de la història que han fet quelcom per al futur tenien els ulls fixos en el passat; la paternitat artística és tan saludable com la paternitat física". El dibuix -ànima i puntal de l'obra- mostra en tot moment una força que ens guanya per la seva entesa i claredat; no es tracta d'un art per a minories -aliment dubtós-; ans es dirigeix a tots els homes i és element espiritual. Bé ens ho recorda Josep Llimona i Bruguera, quan diu: "L'aliment espiritual que està en les mans d'alguns escollits i cal fer-lo accessible a tothom; el contrari és

un egoisme i una supèrbia, no passa d'una vulgar vanitat tapadora d'ignorància".

En el fons serè i equilibrat, fruit d'una força d'ofici ben assenyada, veiem el complement d'un alt sentit decoratiu que harmònicament recolza l'obra al fi destinat; es tracta d'una pintura que recull tot l'espectacle i mou a familiaritzar-nos amb les imatges que són el motiu essencial de l'obra.

Fruit d'aquest fet i deixant-nos condir pels seus valors realistes, s'esdevenen motius de meditació; el verisme inherent no serveix per altra cosa que per dictar-nos el com i el perquè s'afirma en una recomposició del sentit humà de tota imatge, intentant fer-nos viure cara a cara una Litúrgia que ell accepta per tal que l'home pugui, en tot moment, entendre i estimar. Així, tota figura, com tot ornament, com tota interpretació de les llums, ens condueix a fer-nos sensibles al fi pre-estimat; fi que, com ens diu L. Evelyn: "sense ella, l'home és cec a les coses, als homes i a Déu".

Res en Art no es crea del no res; cada època té un grau diferent de naturalitat. Antigament s'exigia, prevalentment, una expressió; avui, l'artista que pretén compondre una pintura religiosa exigeix una nova estilització, fins i tot més aguda, sense, però, menysprear, tot i la seva especial estilització, l'ajuda d'una Tradició.

En el conjunt de l'obra de Vila Arrufat la prevalença de la forma, en la qual el dibuix exerceix l'ofici delimitador, no es deixa esclavitzar per ell i el complement del color satisfà la paternalitat artística. Paul Valéry fa esment que: "Les obres belles són filles de la seva forma, que neix abans que elles i qualsevol judici que vulgui formar-se sobre una obra ha de distingir, abans que res, les dificultats que es proposa l'autor". Difícil aprenentatge, un treball constant, estudi insistent, obstinació de viure amb llibertat i respectant en tot moment la llibertat dels altres, han estat els fonaments d'una obra que, gràcies a Déu, m'ha estat concedit de comprovar.

Vull acabar aquestes embastades notes no sense, però, deixar uns conceptes que hom creu que podríem completar aquesta mena de síntesi. Són unes cites que poden refermar els meus arguments, per altra part no pas massa ordenats: De Sant Pau (Filipencs 4, 8): "Tot quant és cert, quant és decorós, quant és just, quant és amable, quant és atractiu, quant és virtuós o lloable, ha d'esser objecte dels vostres pensaments".

El Pare Ignasi Casanovas S.I., excel·lent historiador i millor comentarista de l'Art Català, així va escriure: "El temple és el símbol de tot ço Diví; l'art és tal vegada la síntesi més completa de tot ço humà i necessita, per tal de decorar un temple, que regnin harmònicament en l'artista l'estètica i la teologia". "Primerament l'artista cristià ha de tenir certa cultura teològica".

Antoni Vila Arrufat, abans de concebre l'obra s'ha fet deixeble aplicat de qui, certament i en aquest concepte, podia orientar-lo.

